

Ford Puma a Kuga jsou vozi kategorie SUV, do kterých se dobře nasedá a řidič má přehled odění před sebou.

Ford Puma zaujme svou kompaktností a větší Kuga s variabilním zavazadlovým prostorem je navíc k dispozici s hybridním pohonem.

Rezervujte si dvoudenní testovací jízdu na Ford skladem CZ.

Svědce potiká z dopady globální klimatické změny.

Projevuje se to mnoha způsoby od rekordních vln veder přezrůst teplot světového oceánu tání ledovcového příkrovu

až po měnící se frekvenci, sílu i trasi hurikánů, tornát a dalších extrémních jevů.

A tyto extrémy se stávají novým normálem.

Objevují se fenomény jako klimatická migrace.

Různé země i města přijímají své klimatické plány

a mezi tím lidé dále své životy a snovou situací se chtěne chtě musí vyrovnat.

V dnešním bílu našeho podkástu vám nabídneme mozaiku pohledů

na každodennost klimatické změny, jak se projevuje na čtyřech různých kontynentech.

Pět lidí se s vámi podělí o své zkušenosti, obavy i naděje.

Je pondělí 10. července.

Tady je Pavel Wondra a 5. 59.

Spravodajský podkást se znam zpráv.

Imenují se Korlia Richardson.

Je mi 63 let a jsem z města Stellenbosch v oblasti západního kapská výžní Afryce.

Jsem učitelka v důchodu

a dřív jsem taky pracovala jako administrativní asistentka pro výzkum na univerzitě.

Stellenbosch je město nedaleko jižního cípu Afriky,

obklopené hora mi nedaleko oceáno.

Takže máme takový středomořský typ podnebí a prší tu hlavně v zimě.

Roční období se nějak dramaticky nestřídají,

když přijde léto, je většinou suché a horké.

Zimi jsou naopak chladné, ale nené zas úplně studené.

V okolí máme ale i hory a tam občas napadne sníž.

Před pěti lety jsme měli v západním kapsku krizy kvůli nedostatku vody.

Voda je vůbec vyho africké republice problém už dlouho,

ale v roce 2018 byla situace tak vážná,

že to vypadalo, že kapskému městu

jako prvnímu velkému městu na světě úplně dojde voda.

Vládatech vyhlásila odpočítávání ke dni nul

a rozjela velkou kampaň za šetření s vodou.

V té náze, že se blížíme do bodu, kdy doma otočíme kohoutkem

a nic nepoteče, protože hladina vody v okolních nádržích

a přehradách byla nebezpečně níзка.

Celou tu situaci navíc už dlouho zhoršoval

masivní nárůst populace kolem kapského města.

Ohodně lidí se sem stěhuje z Venkovských oblastí zaprací.

A dalším důvodem zhoršování stavu vody v krajine

je i invaze cizích druhů dřevin do povodí jihu afrických hřek.
Původní keře, které tu kolem řek rozlydřív,
bytlačili v posledních desetiletích husté lesy,
které spotřebovávají mnohem býce vody než původní keře,
takže z hřek, které už tak vysychají, mizí voda ještě rychlejš.
Situace byla tak kritická,
že některými menšími městům voda skutečně úplně došla.
Naštěstí těsně předtím, než došlo ke dni nula v kapském městě,
přišli vydatné deště a nejhorsí scénár se na nějakou dobu podařilo zařihnát.
Byly jsme ale zároveň varování,
že extrémní sucha se budou vyskytovat častěj,
a že je potřeba co nejdřív v plošně příc opatřeními na šetrnějš zacházení spodou.
Nestudovala se mě jak podrobně důkazy o tom,
zda všechny tyto věci, za přičeníu je klimatická zmina,
ale rozhodně jsem přesvěčená,
že extrémní vyky vypočasí budou čím dál častější.
Podle mě není pochyb o tom,
že hladina oxidu uhličitého stoupá,
což má vliv jak na regionální, tak na globální klima,
a způsobuje to i další problémy,
třeba v zemědělství,
kde se musí pěstovat jiné plodiny než dosud.
To všechno jsou obrovské komplikace.
Když se nám několik měsíců odpočítávali hodiny do dne nula,
hodně to myslím ovlivnilo to,
jak jsme zacházeli s vodou,
jak dlouho jsme se sprachovali,
jakou vodou jsme třeba splachovali na záchodě.
Mnoho lidí včetně naší rodiny zrušilo trávníky,
a taky jsme přestali pěstovat květiny náročné na zalévání.
Od té doby se rozhodně snažím méně plítvat,
a to nejenom vodou, ale třeba i elektrinou.
S jejími dodávkami míváme vyho africké republice také problém,
a taky sní příliš, než jetříme.
Taky jsem si uvědomilá,
že vodu a elektrinou v ním mám jako úplnou samozřejmost,
ale prospoustu lidí na světě to tak není,
dostace k vodě je pro ně každodenní boj.
A lidí je na světě čím dál tím víc,
a nároky na přírodní zdroje budou dál růž.
Je starace nějak o životní prostředí,
a o přírodní zdroje je podle mě nejenom sobecké,
ale i krátkozraké.
Já osobně recyklujů co můžu,

abych co nejvíc změnčil svoj ekologickou stopu.

Snažím se víc krát používat i užitkovou vodu,
třeba na zalévání květin.

Na zahradě máme nádrže,

keré je závědná, keré je závědná,

keré je závědná, keré je závědná,

keré je závědná, keré je závědná,

keré je závědná, keré je závědná,

keré je závědná, keré je závědná,

keré je závědná, keré je závědná,

keré je závědná, keré je závědná,

keré je závědná, keré je závědná,

keré je závědná, keré je závědná,

keré je závědná, keré je závědná,

keré je závědná, keré je závědná,

keré je závědná, keré je závědná,

keré je závědná, keré je závědná,

keré je závědná, keré je závědná,

keré je závědná, keré je závědná,

keré je závědná, keré je závědná,

keré je závědná, keré je závědná,

keré je závědná, keré je závědná,

O tom, že by v půli klimatickým podmínkám

opustila jihu africkou republiku,

se nikdy neuvažovala.

Je to moje země a naše rodina tamá kořiny

už od 16. století.

Věřím, že když se všichni spojíme,

tak tyhle problémy překonáme.

Co se stane, když změny klimatu nezastavíme,

no asi se posuneme spět

do trochu primitivnější formy žití.

Budeme se muset přispůsobit jinému životu.

Nic nebude taková samozřejmost

jako teď a budeme se muset vypořádat

s nedostatkem.

Co nejchytřejí, to budeme umět.

Mývol těmi 47 let

a žiju většinou v Brně

někdy také v Hrnově

a hodně času trávím v Antarktidě.

Moje povolání

kromě toho, že jsem docen

přírodovědecké fakulty Masarykové univerzity

a garant doktorského programu
tak jsem především
vedoucí českého antarktického výzkumného programu.
Celou českou antarktidu mám na starosti
a už mám za sebou 11 expedic
na tento kontinent.
To se do Antarktidy poprvé dostal
v roce 2004.
To bylo ještě předtím, než se začala
stavět česká vědecká stanice
Johanna Gregoramendla, kterou vlastní
a provozuje Masaryková univerzita.
To se stavila pak letech 2005 a 2006.
Od té doby jsem tam strávil 11 expedic
a dohromady to bude
více než dva a půl roku
životu v Antarktidě
a po cestě do Antarktidy a zní
a samozřejmě
kády, které od té doby
mého prvního vylodění
se v Antarktidě
uplynuli, je zde patrné
mnoho změn.
Česká vědecká stanice Johanna Gregoramendla
je na ostrově čejm se roze.
To je při východním pobřeží
Antarktického poloostrova
ten největší, nejsevernější
špičky.
Antarktidy, která vybíhá
směrem kýžní Americe. A my jsme
na tom východním pobřeží
Moří, vlastně to takové to
dížní pokračování Atlantického
oceánu.
Jako vědci
máme dlouhodobý program právě
studia dopadu klimatické
změny na tuhleto okrajovou
část Antarktidy a my
studujeme, jak se chovají
místní ledovce, jak se chová
permafrost a aktivní vrstva nad ním

jak se chovají místní potoki
a je zera v té odledněné části
Antarktidy a také
co to dělá s biotou. A během těch
20 let opravdu vidíme
poměrně významné změny
u těch ledovců, protože to máme
kvantifikované geodetickými
metodami, velmi přesně
dokážeme říct, že ty ledovce
nejenom, že se zmenčují
zhledi zka své plochy, ale hlavně
oni se ztenčují. Sníží se
jejich povrch a to řádově
rychlostí kolem 50 cm
za rok.
A když se vrátila
4. dubna
z Antarktidy, tak vlastně
přinesla data, která byla
nebyvala a opravdu v některých
částech ty ledovce ubyly
až od 3 metry, což je
proti těm předchozím letům
strašně velký skokový nárůst.
Ono obecně i v těch
datech metrologických, které tam
dlouhodobě měříme, zisťujeme,
že od roku 2016 máme
do dnes velmi teplou
periodu a rok
2016 byl historický nejteplejší
pak byl ještě teplejší rok
2020 a nyní
rok 2022 je vůbec
nejteplejší za celou dobu
toho našeho měření, které
už teda ty dvě dekády
v této okrajové části Antarktidy máme.
Ty změny, ale jsou
vidět i na biotě a
většina lidí si představí,
že tak, jak bude Antarktide
vytvárat, že se tam objeví více

života, více rostlin,
možná i více životů Čichu
a ono to tak úplně není pravda,
protože Antarktida je nesmírně
suchý kontinent a v okamžiku,
když začnou významně tát ledovce
a začne ubívat množství
dostupné vody
v kapalném skupenství během toho leta
tak ty převážně nižší rostliny,
které se zde vyskytují
už nemají dostatečné
množství vláhy během toho letního období
a naopak ty mechy alšejníky
nám tady díky oteplování
spíše odumírají, protože
během toho leta naprosto vyschnou
a nemají dostatek vody,
která je dříve
dostatečně napájila během toho letního období.
Takže
opravdu ty změny jsou tam patrné
a jenom těch 20 let
krátká doba i
zhledí zka lidského života
opravdu se projevují
na místních ledovcích, na tom
jaké množství vody odtává z nich
a jak vypadá ta půda
v těch odledněných částech antarktidy.
Je to jasně doložené
právě tím instrumentálním měřením
a nejenom
v okrajové části antarktidy
a v dalších částech antarktidy
ale i v dalších částech světa
máme jasně doloženo,
že se nám klima mění
ale aby jsme to řekli
na prostě objektivně, ono se klima
vždycky měnilo. Ale ty současné
změny jsou násobně rychlejší, než
kterým docházalo v dřívější
nejenom historické minulosti

ale i geologické minulosti.
Pravdu ten nárus teplot,
který zaznamenáváme v posledních
řádovi 50 letech
je nebývalé vysoký
a hlavně se nám stále zrychluje.
Takže dokážeme
každý rok té mě, po sobě
v antarktidě měřit novější
maximální teploty
nejenom jednoho jediného dne
ale i ty maximální průměrné teploty
celého roku.
Takže z tohoto úhlupohledu
už máme po těch 20 letech
dostatečné informace o tom,
že k té změně klimatu
v antarktidě dochází.
To, že se nám otepluje
klima, tak to neznamená,
že každý další rok bude teplejší,
než ten předchozí. A v antarktidě
něco, co jako by
proběžného člověka
vypadá, že jde
proti tomu trendu oteplování
klimatu. Protože
jak ta je antarktický ledovcový
štít, spevniny,
tak produkuje velké množství
sladké vody. A tahle ta sladká voda
doteká do jižního oceánu
kolem antarktidy a protože
ta sladká voda je
chladnější a lehčí,
tak nám vytváří takovou pokličku
toho jižního oceánu.
A sladká voda zamrzá už při
nulastupních, kdež to slaná voda
až při mínůstvou stupních. A pokud máme
na povrchu sladkou vodu,
která je chladná, tak nám začne
na konci toho antarktického
léta mnohem trvá zamrzat

už při nulastupních. A tím pádem také, jak je sladší, tak může promrznout do větší mocnosti. A to znamená, že to následující léto má větší šanci ten možský zamrz, který se tvoří kolem antarktidy přetrvávat. To znamená, že i v době oteplování máme právě období, kdy může po nějakou dobu třeba 20 nebo 15 let docházet k ochlazování. A nám se to projevilo právě v tom, že v letech 2013 a 2014 nám v tom našem prostoru zůstal ten možský zamrz až hluboko do února. To je něco, co bysme mohli přirovnat našemu srdnu. A mysme nebyli schopni využívat čluny k tomu, aby jsme se dostali na vzdálenější místa na našem ostrově nebo na okolních ostrovech a museli jsme pořídit čtyř kolky aby jsme se byli schopni dostat na větší vzdálenosti, protože dvě sezóny po sobě tam přetrvával právě v tom možský zamrz. My už jsme velmi adaptovaní, protože to prostředí antarktidy je extrémní, takže my jsme počítali se všem a možnost má, ale vlastně jsme nevymysleli úplně všechny ty možnosti protože tohle nás až tak nenapadlo má to i další efekt tím, jak ubývá ta zaledněná plocha a my jsme opravdu v té části, která je nejvíce odledněná z celého antarktického polozkrova je to něco takového, jak bude ta antarktida vypadat i v budoucnu

a pro nás to znamená,
že velmi často tam už
nemáme dostatečné množství
vody v těch potocích, protože
velká část sněhové
pokrívky už nám dávno
odtála, když my na
ekspedici právě do téhle oblasti
přijedeme.
Přímo v antarktidě těžko můžeme
s klimatickou změnou bojovat, tam
prostě je ten vliv přenesený
právě z těch průmyslových
oblastí a to především ze severní
koule, protože tam je největší
koncentrace lidí, která ovlivňuje
současné klima
a jeho změnu. Takže přímo
v antarktidě s tím příliš moc
nenaděláme, ale můžeme právě
my jako vědci studovat
jaké dopady se právě
v souvislosti se změnou klimatu,
která už dneska je
jednoznačně doložená,
že je způsobená z velké
části lidskou činností a my už to
dokážeme i kvantifikovat, projevuje
právě v antarktidě.
Antarktida totiž je největším
stabilizátorem zemského klimatu
a budme rádi za to, že máme zamrzlou antarktidu,
protože pokud bychom
neme měli zamrzlou, tak ten projev
nárustu teplot by byl
ještě dramatičtější a s tím
jak nám antarktida do budoucna
velmi pravděpodobně bude otávat
pokud se něco dramaticky nezmění
v chování lidské společnosti
tak ten brzdicí efekt
o teplování způsobený antarktidou
se bude stále
spomalovat.

Takže je to opravdu
spíše na těch
průmyslově vyspělých oblastech
severní polokoule, které to ovlivňují
a přímo v antarktidě
se můžeme pouze adaptovat na ty změny
ale proti těm změnám tam
v místních podmínkách nejsme schopni
dělat z hola nic.
V zákláku vám to dost necinka
kam z penězi aby byly chráněné před inflací
font monetika zhodnotí jakoukoli
v částku o 6,5%
a to firmám i domátnostem
více na monetika CZ
mnou se Katie Jiren-Mueller
je mi 42 let až jsem učitelka
ve 3. 3. základní školi
v New Orleans ve státě Louisiana
New Orleans leží na výběžku pevniny
která trčí do mexického zálivu
v zdejší klima se myslím
dá pobsat jako subtropické
v létě tu dost horko
teploty běžně přesahují i 40°C
nemáme tu roční období jako jinde
kde na podzim padá listí
ze stromů a přichází chladné počasí
tady se se taky ochladí
ale na nějakých 15-20°C
a zhruba mezi řínem a dubnem
je počasí podstatně mírnější
než to bývá v létě
v New Orleans je překrásné město
máme tu hodně vzrostlých dubů
které byly zasezeny před dávný milety
v některých částach města
najdete opravdu nádherné zahrady tropického rázu
jinde je to neutěšenější
a modzoleně tam není
ale tohle město je vyhlášené s vími parky
a dubovými alémy
a tou krásou, kterou v těch parcích najdete
Žívni Orlins 18-lep

původně jsem ze státu Washington
na Severozápadě spojených států
do ní Orlins jsem se přestěhovala
rok před Hurykánem Katryna
který byl myslím jedním z prvních
vážných projevů toho
jak klimatická změna začíná na město dopadat
o té doby
co nám tahle bouře nejvyšší
5. kategorie
a přívalová vlna, které byly
nám přívalová vlna
dala pocítit co všechno je veře
jsme tu měli bezpočet záplav
a prudkých liáků
a protože tohle město leží
z velké část mníž
než je hladina muře
spoleháme se na přečerpávací systém
kterým vodu pumpujeme prič
Jenže když vypadne elektrina
vypadne smí i celý čerpací systém
a ta nízko položená místa
se velmi rychle odsetnou metr pod vodou
takže lidé přicházejí o svá auta
a někdy byli vyspětí
od horykánu Katryna
tu také mnohem častěji máme tornáda
systém v časného varování
neně upozornuje skoro přit každé bouři
která se přes město přežené
častější jsou i výpadky
školní výuky vynucené počasím
Častější jsou i výpadky školní výuky
vynucené počasím
Před dvě malety
zrovna, když byla pandemie covidu
v plném běhu
Byla snad nejhorší horykánová sezou na co pamatu
Mexický záliv se otepluje
a to vede k většímu počtu horykánu
takže jsme v jednu chvíli
sledovat, kdy se přežene další
Mysím, že jen v Červenci

to byly 3 nebo 4
srpnuto samé
a to má za následek i to,
že čím dál tím víc lidí ve městě
trpí postraumatickou stresovou poruchou
která se vztahuje právě
k tomu, co si museli k úlitěm horykánům prožít
takže se svedá úroveň
strachu z horykánům
tím spíš, že nemalá část obyvatelní
orlinc žije v relativní
nebo úplné hudobě
a to je jeden ze způsobů
jak klimatická změna
dopadá na životy obyvatel ve městě
mnoho z nich je ohledně evakuace
závislých na městě
případně jim nezbide, než se vystěhovat
když bouře napácha škody
na jejich majetku, což bylo časté
při posledním velkém horykánu AIDA
roce 2021
jsou chvíle, kdy vňu orlinc
ani nemůžete městem projet v autě
protože leje jako skonve
a zůstat u vnitř je mnohem bezpečnější
někdy taková bouře s liákem
trvá všeho všude 20 minut
jindi 3 hodiny a jednoduše
není bezpečné
zkoušet projet místy
která jsou třeba i několik stop pod vodou
je to vlastně docela strašidelné
a musím se přiznat, že lejkoš mám
často v autě děti
začala jsem v jednu chvíli
sebou vozit i záhrané vesty
protože těch bleskových záplav
bylo na jednou tolik
že jsem se začala bát, že v některé z nich
uvíznu a co pak budu dělat
se čtyřmi dětmi v autě
jak je udržím bezpečně
všechny na jednou je pobrat nedokážu

a tak jsem měla plný kufr
záhraných vest
někdo se mi smál
nyní ale říkali, že to je vlastně
dobrý nápad
a jedna moje z námá
právě takhle z autem uvízla
a musela z něj odné stři děti
takže se brodila vodou
skoro metr hlubokou
až domů uprostřed jedné z těch ošklivých bouří
které jsme tu během pandemii je měli
ovlivňuje mě to i v tom,
že se vědomně snažím nemýt
žádné velké závazky
vlastním tady dům
vlastně dva
ale jednoho z nich se právě teď snažím zbavit
protože už je to dál neudržitelné
s tím jak moc v New Orleans
vzrostli ceny pojštění
právě kuli horykánům, tornádům
a dalším přírodním pohromám
to je tady teď velké téma
a pro případ, že klimatická změna nad městem
opravdu zvítězí v tom smyslu,
že rostejí ladovce
hladina mohře se zvedne
a voda se dostane až sem
pak se nezdá být moc chytré
mít tuhle dvě nemovitosti
a musím říct, že tyhle katastroficky
zníjící scénáře nevypadejí
až tak nereálně
pokud klimatická změna bude dál probíhat
s účasným temem
je to něco o čem luvíme
a co zvažujeme
prostě se odstěhovat
útěk před těmi problémy, které New Orleans
jak nesnesitelná vedra tu teď v létě panují
mám pocit, že léto
ekspandovalo do nějakých pěti měsíců
s opravdu vysokými teplotami

ve kterých člověk prostě
venku moc dlouho nevidrží
a když jste ve vnitř
tak vám zase běží naplno klimatizace
a to je taky drahé
ale je to hlavně to pomyšlení na to
jak se město ze nějakých 15 let
může odstěhnout pod vodu
som měnutí přemýšlet o tom, že se odstěhujeme
ale zároveň musím myslet i na ty
tohle uvahy nemohou dovolit
protože na to prostě nemají prostředky
a nikdy tu možnost jako realnou volbu
mít nebudou, z důvodu hudoby
rasyzmu a systémového útlaku
který na jihu spojených vtátů
a v ní Orleans existuje
a kterým zabranuje v přístupu k příležitostem
a řešením, jako je právě
odstěhování se pryč z města
když mám hodně jezd děla na kole
a byla to dost významná součást mého života
teď, když mám čtyři děti
je to služitejší, ale pořád se oto snažím
kromě toho máme za hradu
kde se snažíme pěstovat si vlastní zeleninu
stejně tak se snažím nakupovat
lokálně vyráběné potraviny
věřím, že i vysazování stromů
pomáhá
snažím se přemýšlet, než si něco koupím
jestli tu věc opravdu potřebuji
nebo je si nestačí něco z druhé ruky
aby věci tak rychlé nekončili v kontajneru
ale prodloužila se jim životnost
a nepřispívali tak
prohlubování problému excesivního
odpadu, ale spíše byli
součástí jeho řešení
Mysím, že právě o těchto věcech
musíme víc přemýšlet, abychom pochopili
jak to všechno spolu jsou vysí
a že najít nějaký zdravý balans
půjde jen tehdy, když se budeme umět

kriticky podívat na své návěky
a způsob, jakým žijeme

...
...
...
...
...
...

Třeba oblast kolem Delta řeky Niger, kde se pevně nám potkává s atlenským oceánem,
je spíš mokřat, zatím co na severu je suchý sahel.

A mezi tím ve středním pásmu jsou náhodní plošiny, tam je trochu chladněji.

Teplotu je nejlepší, který je nejlepší, který je nejlepší, který je nejlepší,

který je nejlepší, který je nejlepší, který je nejlepší, který je nejlepší,

který je nejlepší, který je nejlepší, který je nejlepší, který je nejlepší,

který je nejlepší, který je nejlepší, který je nejlepší, který je nejlepší,

který je nejlepší, který je nejlepší, který je nejlepší, který je nejlepší,

který je nejlepší, který je nejlepší, který je nejlepší, který je nejlepší,

který je nejlepší, který je nejlepší, který je nejlepší,

který je nejlepší, který je nejlepší, který je nejlepší,

který je nejlepší, který je nejlepší, který je nejlepší,

který je nejlepší, který je nejlepší, který je nejlepší,

který je nejlepší, který je nejlepší, který je nejlepší,

který je nejlepší, který je nejlepší, který je nejlepší,

který je nejlepší, který je nejlepší, který je nejlepší,

který je nejlepší, který je nejlepší,

který je nejlepší, který je nejlepší,

který je nejlepší, který je nejlepší,

který je nejlepší, který je nejlepší,

který je nejlepší, který je nejlepší,

který je nejlepší, který je nejlepší,

který je nejlepší, který je nejlepší,

který je nejlepší, který je nejlepší,

které je to hererijská vláda nedělá.

Změna klimatu to je, ale měndani nejsme schopni

adekvádně reagovat,

proto i na místě nazývat to klim прил Move z anatomy

Vozra Ophéros

Myslím, že někdy hraje klíčovou roli neznalost,

nemusí to být nutně, takže někdo něco udělat nechce,

on to třeba nedělá, protože throwu nerozumí té problematice,

že neví, čemu vlastně má zabránit.

Řada lidí pořád popírá dopady klimatických změn a tak to vlastně neřeší.

V Nigeria jsou stále podporováni výrobci věcí, které nejsou šetné k přírodě a vydělávají na tom
belké peníze

a za tyto firmy politici lobují.

Nejsou schopni pochopit, že potřeba začít alespoň mluvit, třeba o možném zákazu idlitových sáčků, prostě na to není politická vůle.

Nigeria'ská populace se zvědčuje, takže čeríme i problémům s tím spojeným.

Lidé žijí v přeliděných městech, sužují je povodně, protože města se rozrůstají bezpořádného plánování.

Ale věřím, že když budou umoci lidé, kteří chápou celou problematiku klimatické změny, začne se něco dít a povede to ke změnám, které tady nutně potřebujeme.

Co se mě týče, klimatická změna můj život ovlivňuje hodně, hlavně můj práci.

Když jsem začal dělat umění, snažil jsem se pracovat jinak, než je zvykem, nemaloval jsem olejem na plátno, zkoumal jsem materiály, které bych ke svému vyjádření mohl použít,

začal jsem tvořit z věcí, které jsou šetrné k přírodě a díky tomu jsem objevil environmentální hnutí a to, že různí lidé svoje kreativitu používají právě proto, aby poukázali na tohle témat.

A tehdy jsem se začal říkat, že bych mohl svoj tvorbu víc přiblížit veřejnosti

a tak jsem tématou klimatických změn a životnímu prostředí dal ve své tvorbě víc prostoru.

Moje díla jsou spíš kompoziční, jsou o složitostech našich vztahů s okolním prostředím, o dynamice a tohle byly den ze způsobu, jak má díla dostat nejen klidem zapáleným do umění, ale i k těm, kteří se zajímají o životní prostředí.

Takže klimatická změna ovlivněla způsob, jak jim tvořím a jak svoj tvorbu komunikuju k veřejnosti.

A ovlivňuje samozřejmě i můj každodenní život.

U každého materiálu, se kterým přijdu do kontaktu, přemýšlím, jaký má životní cyklus, jak ho kdo vyrobil, jak se používá, jestli půjde recyklovat.

Každá věc, se kterou se přes den podkám, každý člověk, se kterým přijdu do kontaktu, všechno vyhodnocuju na základě udržitelnosti.

Mám třeba problém s tím, že u prostřed klimatické změny musím řešit,

že když jdu do supermarketu kupuju tam některé věci i přesto,

že nejsou šetrné k životnímu prostředí.

Ale nutně je potřebuju, nemám na výběr.

Snažím si tohle uvažování a uvědomění zvnitřnit a promítnout ho právě i do své tvorby.

Třeba moje aktuální výstava, sochy není jsem připravoval dva roky.

Sou udělané z rostavených nápojových plechovek a tekutiny, která z nich vytéká.

Pro mě je tohle způsob, jak environmentální tematiku,

udržitelnost a recyklaci dostat k lidem,

jak s nimi pohnout a změnit jejich vidění světa.

Když lidé přijdou na mojí výstavu,

ta díla k nim promlouvají a ta myšlenka se šíří dál.

Ne myslím si, že se budeme muset odstěhovat přímo z Nigeria.

Žijeme tam více méně v bezpečí, žijeme ve městě,

ale samozřejmě i ta se potíkají z problémy,

jsou přelidněná, musí se vypořádat s odpadovým hospodářstvím,

s povodněmi, s erozí.

Unohodí kuli těmto jevům přišlo o své domovy

a teď skončili v táborech pro vnitřně vysídlené osoby.

Sou vlastně uprchlíky ve vlastní zemi.

Osobně bych neřekl, že bych se chtěl stahovat kvůli klimatickým změnám, ale vím, že spousta lidí je v jejich důsledcích vysídlována a to je něco, co musí vláda začít dřešit tůhle tragédie.

Když hoří dům a se by stevně mě chtěli zůstat, když už hoří, prostě z něj utečete.

A když se v řešení klimatické krize nic neznení, bude to mít daleko sáhlé následky.

Někdy bych bych bych chtěl stahovat kvůli klimatickým změnám, ale vím, že spousta lidí je v jejich důsledcích vysídlována a to je něco, co musí vláda začít dřešit tůhle tragédie.

Když hoří dům a se by stevně mě chtěli zůstat, když se v řešení klimatické krize nic neznení, bude to mít daleko sáhlé následky.

Nigeria se stane neobyvatelnou.

Třeba i kvůli terorizmu, který je s klimatickou změnou zpětí.

Z lidí se mohou stát teroristé prostě proto, že je sucho, že přijde kočovní dobitkář a zničí jim úrodu, že stratí svůj zdroj obživy.

Vezmou do ruky zbraně a stát je nazve teroristy.

Takže, když budou vzeme teroristé, když bude sužovná povodněmy, lidé budou muset opustit ne proto, že by se mi chtěli, ale proto, že k tomu budou do nuceňi.

Klimatická změna samozřejmě jsou vysíjí z migrací, lidé opouštějí Afriku a ryskují své životy ve vlnách Atlantiku.

Udělají vše proto, aby se dostali do Evropy.

A když to takhle půjde dál, bude těch lidí ještě víc a nemyslím si, že je na to Evropa připravená.

Vzměte si třeba Delta Nigeru.

Její vody byly znečesťeny ropnými giganty, jako je třeba Shell.

Lidé tam nemůžou rybařit, když budou mít hlad, nezůstanou a tak se vydejí do Evropy.

To je ten důvod, proč ryskují svoje životy.

Nejsou blázně, jen nevidí jenou možnost.

Takže, kampfede klimatická změna, když je nezastavíme.

Humanitární krizy.

Myslím, že řešení v toho všeho je politická vůle to změnit.

A co se týče Nigeria, pak je ještě jedna věc, o kterou se sám snažím.

Vláda by měla zařadit vzdělávání o klimatu do školních osnov.

Protože jedním z problémů, které vedou k tomu nepochopení a špatnému zvládání klimatické krize, je neznalost.

To, že lidé nemají o změnách klimatu povědomí.

Ale kdyby se o těchto věcech učili už děti ve škole, tak až jednou někteří z nich budou politiky,

budou mít na čem stavět, budou vědět, co a proč mají řešit.
Myslím, že prostě musíme začít u mladých lidí
a vetečit si plán, jak budeme postupovat.
Jenak to takhle půjde dál a dál.
Ménuju se Michele Davygo, a jsem itál.
Původem z Vesnice u Imperie, malého města poblíží Janová
na Severozápadě Itálie.
Ale momentálně žiju v nizuzemském mástrychtu,
kde si dělám doktorát z farmakologie a toxikologie.
Farmakologii a toxikologii.
Vesnice odkud pochází mleží přímo u střerzemního mora, v Liguli.
A před několika lety byla vylášená místem
s nejlepším klimatem v Itálii.
Díky tomu, že leta tam nejsou příliš horká
vzdriem k blízkosti mora,
a v zimě zase ze stejného důvodu nebývá opravdu mrazivo.
V posledních letech alejdou teploty stabilně nahoru
a začíná být skutečný problém se suchem.
Nedostatek vody se stává v naší vesnici závažným problémem.
Tady vnizozem skuje situace dost jiná.
Pochopitelně tu víc prší, ale taky se tu s vodou včetně té pitné,
jinak hospodaří, určitě lépe než u nás.
Teploty jsou nižší, i když i tady v posledních letech
bývají v létě velká vedra.
Dvá nebo tři roky zpátky naměřili poblíž
Amsterdamu čtyřice stupní u Celzia,
takže i tady se věci mění.
Je poměrně obtížné najít pro všechno, co se děje,
jen jedno vysvětlení, ale rozhodně dochází
k prudkým změnám.
Když se znovu vrátím k těm problémům s vodou
v mem italském rodišti,
od 28. prosince až někdy
do vřezná tam nebyly naprosto žádné strážky,
ani kapka.
V posledních měsících to sice bylo o něco lepší,
díky jarnímu,
když se větší,
když se větší,
když se větší,
když se větší,
když se větší počasí,
ale myslím, že nedostatek vody je jednoznačně
ten hlavní problém, kterému tam teď čelí.

No a tady v Nizozemsku také začíná být stále větší a větší sucho. Žijout už pět let a pamatuj si, jaký chok jsem zazíval během prvního leta po přestěhování z teplého jihu na Stu dení sever. Dneska už mi to tak rozdílné nepřipará, protože leta jsou i tady horká a suchá. V Itálii, loni v létě kvůli suchu omezili dodávky vody do domácnosti. Tekoucí voda byla dostupná jen v určitých hodinách, takže tomu člověk musel uspůsobit i sprchování nebo vaření. To bylo samozřejmě zvláštní, ale mělo to i velký dopad na lidi v tom smyslu, že každý na jednu zkryze vlastní osobní zkušenost pochopil o co jde. A tady v Nizozemsku, zase vzhledem k oteplování lidé stále víc musí používat klimatizaci a větráky. Protože není nějak příjemné se potit, když pracujete v uzavřených prostorech. Kdy se znovu vrátím ke svému rodišti v Itálii, ty dopady klimatické změny už se tam jasně projevují. Můj rodní kraj je velmi známý výrobou olivového oleje té nejvyšší kvality, a tamní krajina je plná olivovníku. Nedostatek strážek se ale na produkci negativně odráží. Je potřeba víc alevat, aby byla aspoň nějaká úroda a nějaký výdělek pro lidi v tomhle sektoru, který jim dá vyžít do příštího roku. Rostliná výroba je na strážkách respektive zavlažování závislá, a lidé jsou zase životně závislí na ní. No a tady v Nizozemsku se teď zase hřeší zdravotní otázky související s růstem teplot a silou slunečního respektive utrafielového záření. Na plážích se dokonce zrozhudnutí vlády lidem volně rozdávali opalovací krémy s vysokým ochranným faktorem, aby se přeřešlo rakovině kůže a související v zdravotním rysiku. Nizozemsko je cyklistická země, jsem je moc rád, že pro život tady člověk nepotřebuje mít auto. Každý den jezdím na kole do práce nebo kamkoliv je nám, kam zrovna potřebuju. Na víc mají v Nizozemsku opravdu robustní systém veřejné dopravy, takže jsem přesvědčený, že se tu bez auta snadno obejde ten. K Vytálii je to mnohem složitější. V mém rodišti je například velmi příklí terén, s úrovně mořské hladiny vystoupá na nevelké ploše, téměř na úroveň jednoho kilometru nad mořem, takže je prakticky nemožné se tam pohybovat bez auta. Po každé, když se tam vracím, si tu závislos na automobilech uvědomuju. Otázka tedy je, nemůžeme se víc polehat na elektromobili. Možná ano jen, že síť dobíjecích stanit z mem domovském regionu není moc hustá, takže lidé jsou pořád do velké míry odkázání na benzín a naftu. Samozřejmě se glád říct, že klimatická změna přispila ke krizy v místní produkci olivového oleje, která těžce dopadá na místní ekonomiku a pracovní příležitosti, protože vzlegem k akutnímu nedostatku vody jsou úrody a výnosy ze sklyzně podstatně nižší, než byly ještě předpěti nebo deseti lety. Někteří z mých přátel už proto odjeli za prací do městvě činou do Milána nebo Janová a několik z nich, já vím nejméně odvou nebo třech, opustili itálii úplně a jsou v zahraničí jako já. Business s olivovým olejem bude muset projít radikální změnou a pravděporobně i ze štíhlením. V

době, kdy vyrůstali obami rodiče, měla každá rodina nějakou půdu a nějaké olivovníky, dnes je to ale mnohem centralizovanější.

Jsou tu dvě nebo tři větší firmy, které se o to starají a které mají prostředky na to vypořádat se s rozstoucími nároky na tento typ produkce v časech klimatické změny.

Když ale myslím na budoucnost, větší starosti si dělám o příští generace. V jakém stavu im planetu zanecháme? Myslím, že bude třeba vnést do vzdělávacího systému nějaké změny, aby tě, co přijde po nás, jasně věděli, jaká situace tu je a aby ve svých budoucích rozhodnutích vždy brali v potas, že se lidstvo musí k životnímu prostředí chovat šetrně a s respektem.

To je spondilní epizody podcastu 559 Všechno. Pokud se s nám chcete podělit o vaše dojmy s poslechu nebo pro nás máte typ, připomínku, či nám mět, napište nám na e-mail za minutu 6 zavináč sosu.co

Kontaktovat nás můžete i přes profil za minutu 6 na sociálních sítích Twitter a Instagram. Ke všem starším dílům se můžete kdykolivrátit v podcastových aplikacích na webu seznam zpráv i na platformě podcasty.cz

Za celý tým, který se na přípravě epizody podílal v čele s autorou námětu a většiny rozhoru Barbarou Sakharovou, vám za poslech děkuje Pavel Wondra.

Cítta už se můžete děšit velenku kabrhelovou.